

та нормативно-правова база // *Шляхи удосконалення оперативно-розшукової діяльності: Збірник наукових праць*. Львів: Львівський інститут внутрішніх справ при НАВС України, 2002. 216 с.

8. Цехан Д.М. Використання високих інформаційних технологій в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ: монограф. Одеса: Юридична література, 2011. 216 с.

Балабан С.М.

кандидат юридичних наук
декан факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННИХ ЗАВОЛОДІНЬ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

На сьогодні питання протидії підрозділами кримінальної поліції Національної поліції України незаконним заволодінням транспортними засобами є актуальними, так як вказані злочини заподіюють суттєвої шкоди як окремим громадянам, так і державі в цілому. Такий кримінальний бізнес залишається одним із найприбутковіших. Використання власниками автомобілів сучасних протиугінних засобів є малоефективним. Вказані злочини, як правило, вчиняються професійними злочинцями. Ознака професійності вчинення таких злочинів вимагає від Національної поліції більш активної та кваліфікованої протидії. Ситуація загострюється тим, що координацію злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним заволодінням транспортними засобами, здійснюють представники злочинних співтовариств, більшість з яких перебувають на легальному положенні. Окремі представники таких злочинних співтовариств мають статус «злодіїв у законі», є так званими «смотрящими» або «кримінальними авторитетами».

Незаконні заволодіння транспортними засобами вчинюються у більшості регіонів України. До найбільш криміногенних регіонів за фактами незаконних заволодінь транспортними засобами відноситься і Дніпропетровська область. За період 6 місяців 2019 року на території Дніпропетровської області було зареєстровано та внесено до ЄРДР відомості про 222 правопорушення, що пов'язані з незаконними заволодіннями транспортними засобами, з них 108 заволодінь автомобілями. З початку року 119 особам повідомлено про підозру у скоєнні 124 таких правопорушень, з яких 90 зареєстровані у поточному році, з них 48 за незаконні заволодіння автомобілями. Найгірша ситуація склалася у Жовтоводській, Криворізькій та Павлоградській оперативних зонах, де більшість незаконних заволодінь транспортними засобами не розкрито. Найбільша кількість зареєстрованих

кримінальних правопорушень у Дніпровській оперативній зоні.

Проведеним аналізом УКР ГУНП в Дніпропетровській області оперативної обстановки в регіоні, було встановлено, що незаконно заволодівали наступними марками автомобілів іноземного виробництва: «Лексус» (викрадено 5, повернуто 2); «Тойота» (викрадено 7, повернуто 5); «Хонда» (викрадено 2, повернуто 1); «Мерседес» (викрадено 1); «БМВ» (викрадено 4, повернуто 1); «Мітсубісі» (викрадено 4, повернуто 2). Щодо незаконних заволодінь автотранспортом, то найбільшу кількість незаконних заволодінь складають: «ВАЗ» (викрадено 43, повернуто 20); «ЗАЗ» (викрадено 5, повернуто 2); мототехніка та інші (викрадено 105, повернуто 33). У поточному році найбільшу кількість незаконних заволодінь транспортними засобами (151 злочин) скоєно в нічний час (з 00.00 до 06.00), 42 злочини в денний час (з 12.00 до 18.00), 25 незаконних заволодінь вчинено у вечірній час (з 18.00 до 24.00) та 4 злочини скоєно у ранковий час доби (з 06.00 до 12.00). 166 транспортних засобів, залишених без нагляду, було викрадено на вулицях, 51 - з гаражів, та зі стоянок - 5 транспортних засобів. Протягом 2019 року на території області зареєстровано 8 фактів викрадення автомобілів «преміум класу», а саме: «Лексус NX-200» - викрадено 1 автомобіль, «Лексус RX-200» - 1, «Лексус LX-570» - 1, «Лексус LX-450» - 1, «Тойота ЛК Прадо» - 3, «Тойота Хайлендер» - 1, з яких розкрито лише 2.

Таким чином, найбільш популярними серед злочинців є автомобілі «Тойота» та «Лексус». Автомобілі преміум класу найчастіше викрадаються за допомогою спеціально пристосованого обладнання, такого як «ретранслятор» та «кодграббер», в денний або вечірній час доби, з автостоянок, парковок супермаркетів та розважальних центрів. Крім того, на сьогоднішній день прослідковується тенденція щодо підвищення кількості злочинних посягань на різні марки не розмитнених автомобілів.

Отже, надана оперативно-розшукова характеристика незаконних заволодінь транспортними засобами вказує на необхідність проведення низки заходів щодо підвищення ефективності протидії вказаним злочинам, зокрема впровадження сучасних методів організації роботи підрозділів кримінальної поліції.